

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA PSIHOLOGIJA V LETU 2023

Poročilo DPK SM za psihologijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023....	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov.....	19
4.5	Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah	21
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	23
6	Povzetek	24
6.1	Ocena uspeha kandidatov	24
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	24

Avtorici:

Mirjam Erce Vratuša, glavna ocenjevalka za psihologijo

dr. Melita Puklek Levpušček, predsednica DPK SM za psihologijo

Poročilo je potrdila DPK SM za psihologijo na 13. redni seji 4. 10. 2023.

Ljubljana, september 2023

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno matura (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

c) **kandidate PM** predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit iz predmeta SM.

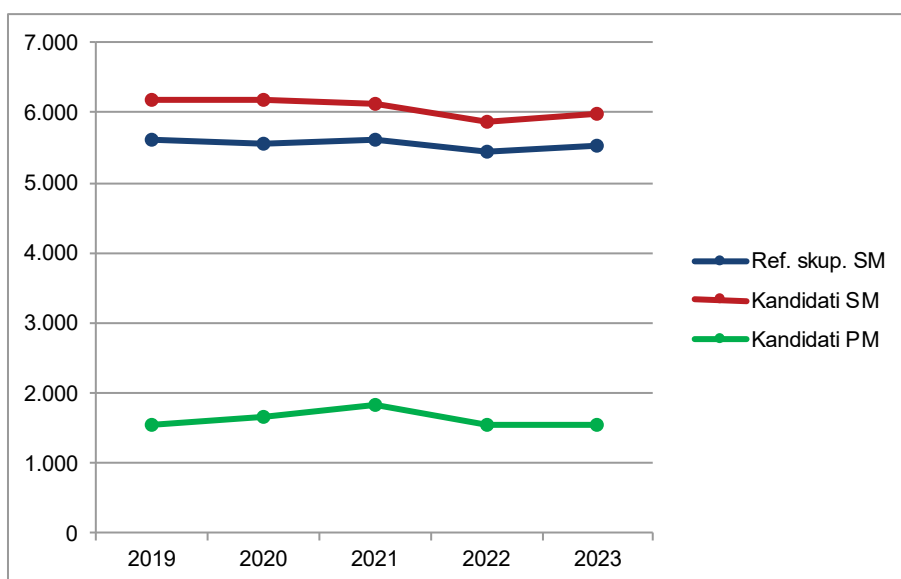
Okrajšava: kandidati PM.

1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2019 do 2023. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2019	5.600	6.185	1.560
2020	5.560	6.173	1.657
2021	5.615	6.134	1.846
2022	5.444	5.865	1.542
2023	5.539	5.970	1.558

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

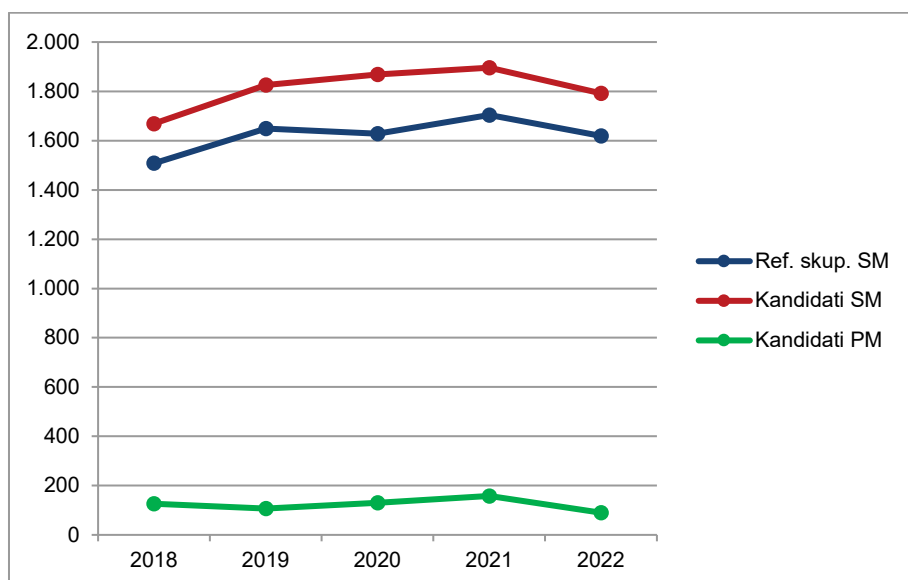
Vir: Državni izpitni center, 2023

1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali psihologijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2019 do 2023. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2019	1.649	1.825	107
2020	1.628	1.868	130
2021	1.704	1.896	158
2022	1.619	1.792	90
2023	1.625	1.776	171

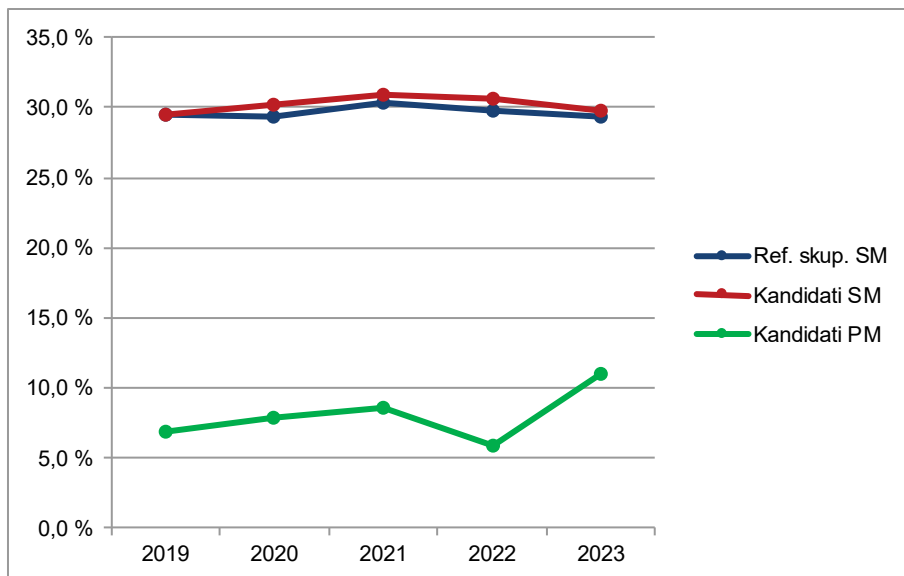
Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Vir: Državni izpitni center, 2023

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali psihologijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2019 do 2023 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2019	29,4 %	29,5 %	6,9 %
2020	29,3 %	30,3 %	7,8 %
2021	30,3 %	30,9 %	8,6 %
2022	29,7 %	30,6 %	5,8 %
2023	29,3 %	29,7 %	11,0 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz psihologije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2019–2023

Vir: Državni izpitni center, 2023

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023

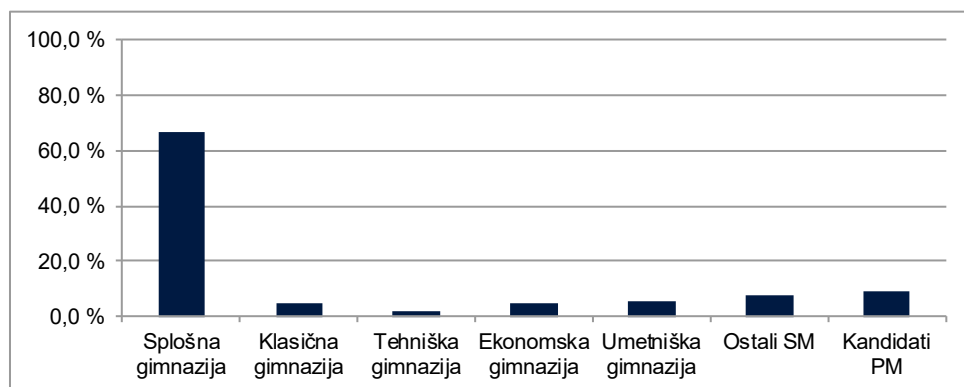
	Število	Delež
Splošna gimnazija	1.300	66,8 %
Klasična gimnazija	90	4,6 %
Gimnazija	1.390	71,4 %
Tehniška gimnazija	41	2,1 %
Ekonomska gimnazija	92	4,7 %
Umetniška gimnazija	102	5,2 %
Strokovna gimnazija	235	12,1 %
Ref. skup. SM	1.625	83,5 %
Ostali SM	151	7,8 %
Kandidati SM	1.776	91,2 %
Kandidati PM	171	8,8 %

gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023

Vir: Državni izpitni center, 2023

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

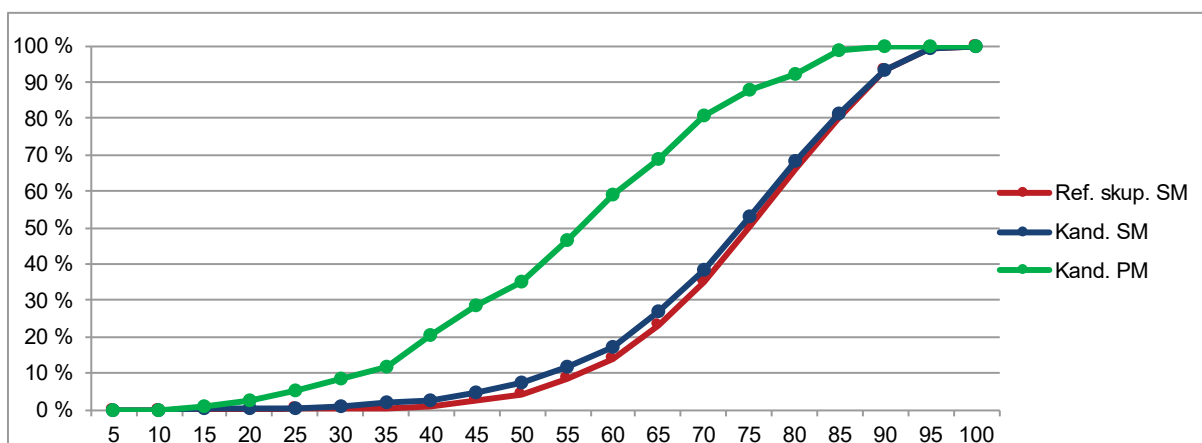
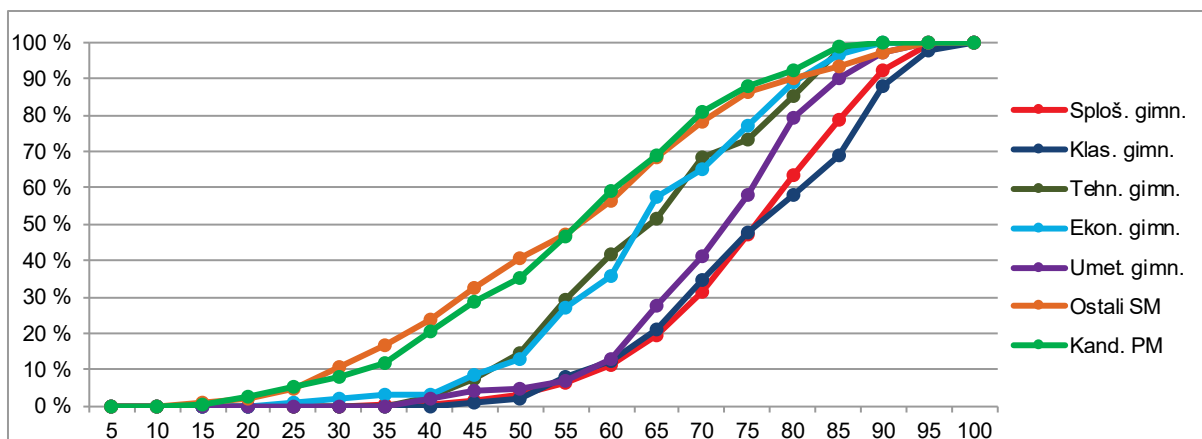
Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2023 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.1.1: *Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	3
21-25	0	0	0	0	1	0	1	1	5	4	5
26-30	0	0	0	0	1	0	1	1	10	9	5
31-35	2	0	2	0	1	0	1	3	12	9	6
36-40	3	0	3	1	0	2	3	6	17	11	15
41-45	17	1	18	2	5	2	9	27	40	13	14
46-50	18	1	19	3	4	1	8	27	39	12	11
51-55	42	5	47	6	13	2	21	68	78	10	20
56-60	66	4	70	5	8	6	19	89	103	14	21
61-65	104	8	112	4	20	15	39	151	169	18	17
66-70	153	12	165	7	7	14	28	193	208	15	20
71-75	207	12	219	2	11	17	30	249	261	12	12
76-80	214	9	223	5	11	22	38	261	267	6	8
81-85	198	10	208	5	7	11	23	231	236	5	11
86-90	178	17	195	1	3	7	11	206	212	6	2
91-95	89	9	98	0	0	3	3	101	105	4	0
96-100	9	2	11	0	0	0	0	11	11	0	0
SKUPAJ	1.300	90	1.390	41	92	102	235	1.625	1.776	151	171

Preglednica 2.1.2: *Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %
20	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	2 %
25	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	5 %	5 %
30	0 %	0 %	0 %	0 %	2 %	0 %	1 %	0 %	1 %	11 %	8 %
35	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %	0 %	1 %	0 %	2 %	17 %	12 %
40	0 %	0 %	0 %	2 %	3 %	2 %	3 %	1 %	3 %	24 %	20 %
45	2 %	1 %	2 %	7 %	9 %	4 %	6 %	2 %	5 %	32 %	29 %
50	3 %	2 %	3 %	15 %	13 %	5 %	10 %	4 %	7 %	40 %	35 %
55	6 %	8 %	6 %	29 %	27 %	7 %	19 %	8 %	11 %	47 %	47 %
60	11 %	12 %	11 %	41 %	36 %	13 %	27 %	14 %	17 %	56 %	59 %
65	19 %	21 %	19 %	51 %	58 %	27 %	43 %	23 %	27 %	68 %	69 %
70	31 %	34 %	31 %	68 %	65 %	41 %	55 %	35 %	39 %	78 %	81 %
75	47 %	48 %	47 %	73 %	77 %	58 %	68 %	50 %	53 %	86 %	88 %
80	64 %	58 %	63 %	85 %	89 %	79 %	84 %	66 %	68 %	90 %	92 %
85	79 %	69 %	78 %	98 %	97 %	90 %	94 %	80 %	82 %	93 %	99 %
90	92 %	88 %	92 %	100 %	100 %	97 %	99 %	93 %	93 %	97 %	100 %
95	99 %	98 %	99 %	100 %	100 %	100 %	100 %	99 %	99 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

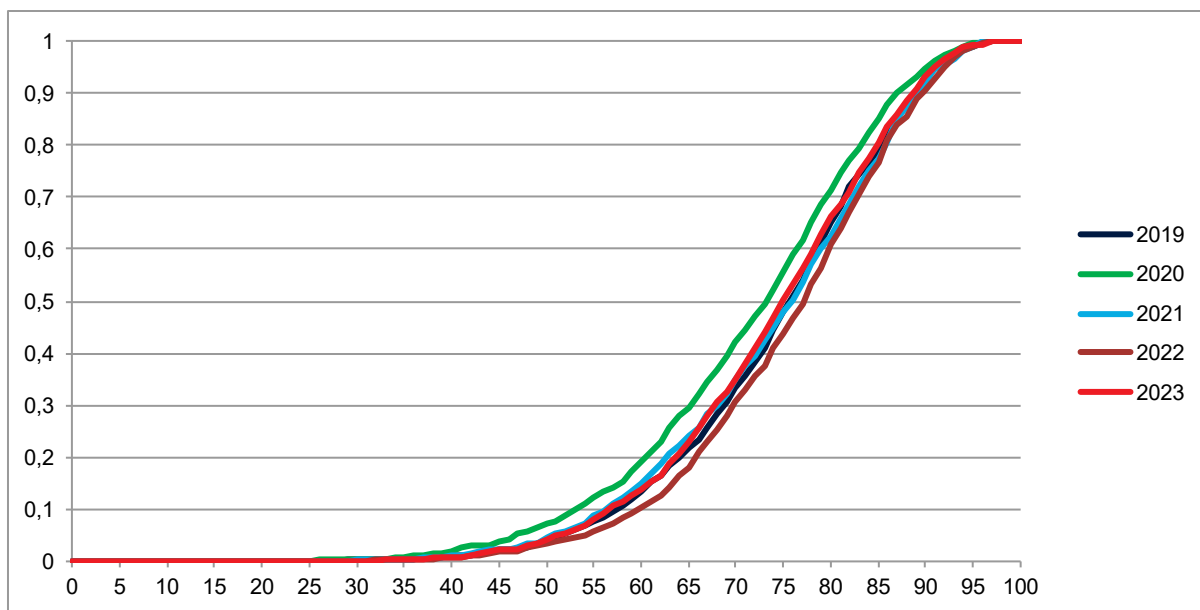
Slika 2.1.1: *Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*
Vir: Državni izpitni center, 2023

2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2019 do 2023, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: *Meje med ocenami za zadnjih pet let*

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2019	49	61	74	86
2020	45	59	72	84
2021	47	60	73	86
2022	48	61	74	86
2023	48	61	74	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center, 2023

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

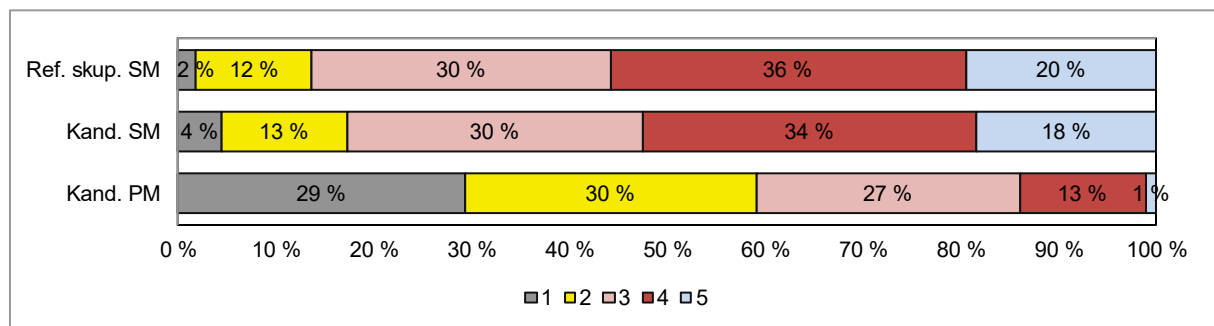
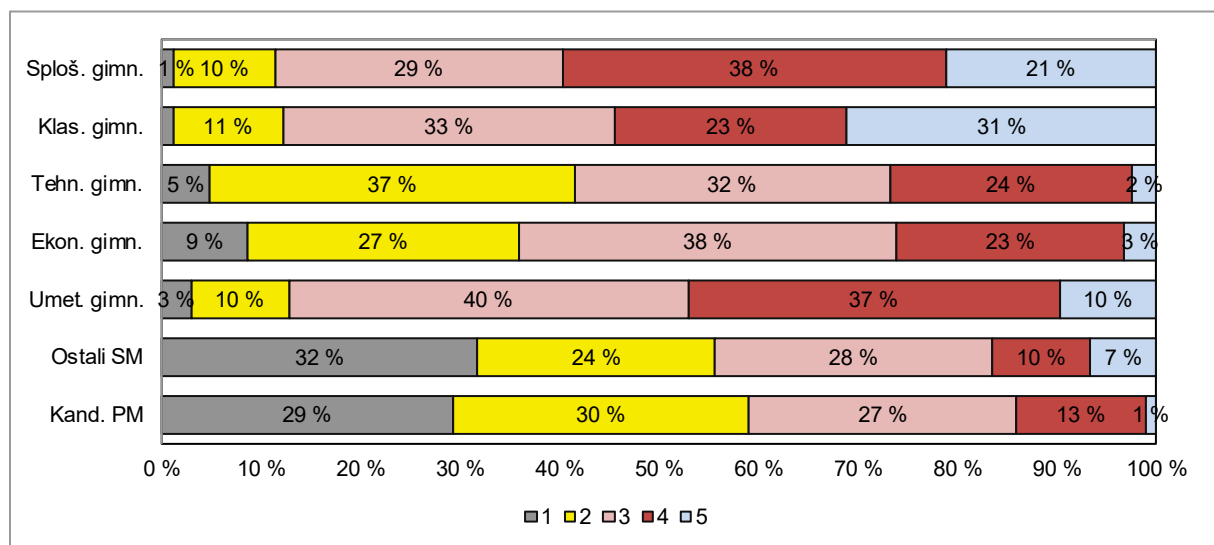
Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri psihologiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2023 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	16	1	17	2	8	3	13	30	78	48	50
2	132	10	142	15	25	10	50	192	228	36	51
3	376	30	406	13	35	41	89	495	537	42	46
4	500	21	521	10	21	38	69	590	605	15	22
5	276	28	304	1	3	10	14	318	328	10	2
Uspešni	1.284	89	1.373	39	84	99	222	1.595	1.698	103	121
Skupaj	1.300	90	1.390	41	92	102	235	1.625	1.776	151	171

Preglednica 2.3.2: *Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	1 %	1 %	1 %	5 %	9 %	3 %	6 %	2 %	4 %	32 %	29 %
2	10 %	11 %	10 %	37 %	27 %	10 %	21 %	12 %	13 %	24 %	30 %
3	29 %	33 %	29 %	32 %	38 %	40 %	38 %	30 %	30 %	28 %	27 %
4	38 %	23 %	37 %	24 %	23 %	37 %	29 %	36 %	34 %	10 %	13 %
5	21 %	31 %	22 %	2 %	3 %	10 %	6 %	20 %	18 %	7 %	1 %
Uspešni	99 %	99 %	99 %	95 %	91 %	97 %	94 %	98 %	96 %	68 %	71 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: *Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

Vir: Državni izpitni center, 2023

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023.

Preglednica 3.1: Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku 2023

A	B	C	D=B+C	E	F	G	H=E+F+G	I	J=I+K	K	L
	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	1300,00	90,00	1390,00	41,00	92,00	102,00	235,00	1625,00	1776,00	151,00	171,00
Povprečni splošni uspeh pri SM*	19,77	21,19	19,86	16,37	16,12	19,79	17,81	19,59	19,51	17,20	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,82	3,96	3,83	3,51	3,61	3,94	3,74	3,82	3,79	3,18	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,81	4,00	3,82	3,56	3,76	3,96	3,81	3,82	3,80	3,31	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	3,68	3,72	3,69	2,83	2,85	3,41	3,09	3,60	3,49	2,36	2,27
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	3,68	3,72	3,68	2,80	2,85	3,40	3,08	3,59	3,49	2,34	2,27
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	75,04	75,92	75,10	64,07	63,49	71,59	67,11	73,95	72,36	55,32	55,35
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	76,00	76,50	76,00	65,00	63,5	72,5	68,00	75,00	74,00	56,00	56,00
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	11,66	12,76	11,73	12,91	13,20	11,24	12,90	12,23	13,86	18,26	16,79
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,03	3,70	4,01	4,25	3,36	3,89	3,73	3,97	3,93	2,99	4,62
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,45	4,49	4,45	4,05	4,01	4,38	4,18	4,42	4,39	3,94	4,47
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,73	0,83	0,74	0,73	0,63	0,76	0,73	0,74	0,74	0,70	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,77	0,83	0,77	0,51	0,70	0,78	0,70	0,76	0,76	0,58	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,71	0,81	0,72	0,51	0,54	0,70	0,60	0,70	0,69	0,41	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,66	0,82	0,67	0,48	0,63	0,65	0,64	0,66	0,67	0,67	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,66	0,82	0,67	0,48	0,63	0,65	0,64	0,66	0,67	0,67	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,61	0,80	0,62	0,38	0,55	0,60	0,53	0,62	0,64	0,64	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,42	0,57	0,43	-	0,51	0,43	0,49	0,45	0,46	0,46	0,17
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,30	0,38	0,30	0,38	0,55	0,26	0,45	0,35	0,39	0,30	0,29
Odstotek neuspešnih s PP	1,23	1,11	1,22	4,88	8,70	2,94	5,53	1,85	4,39	31,79	29,24
Odstotek neuspešnih brez PP	1,77	1,11	1,73	7,32	8,70	3,92	6,38	2,40	5,01	33,11	29,24

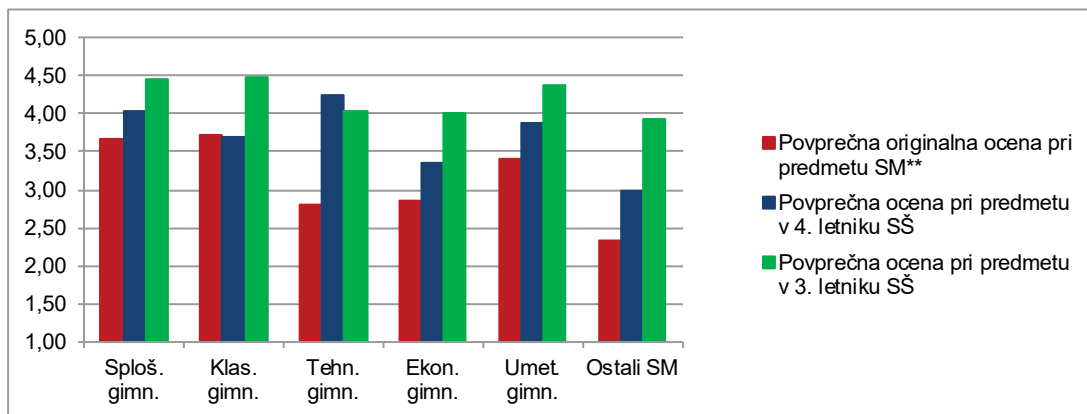
*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

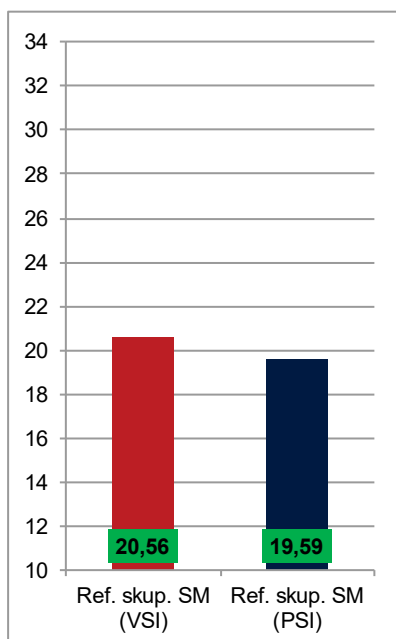
Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz psihologije in povprečnih ocen iz psihologije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2023

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2023 prvič v celoti opravljali splošno matura (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz psihologije (ref. skup. SM – PSI).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz psihologije

Vir: Državni izpitni center, 2023

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2023.

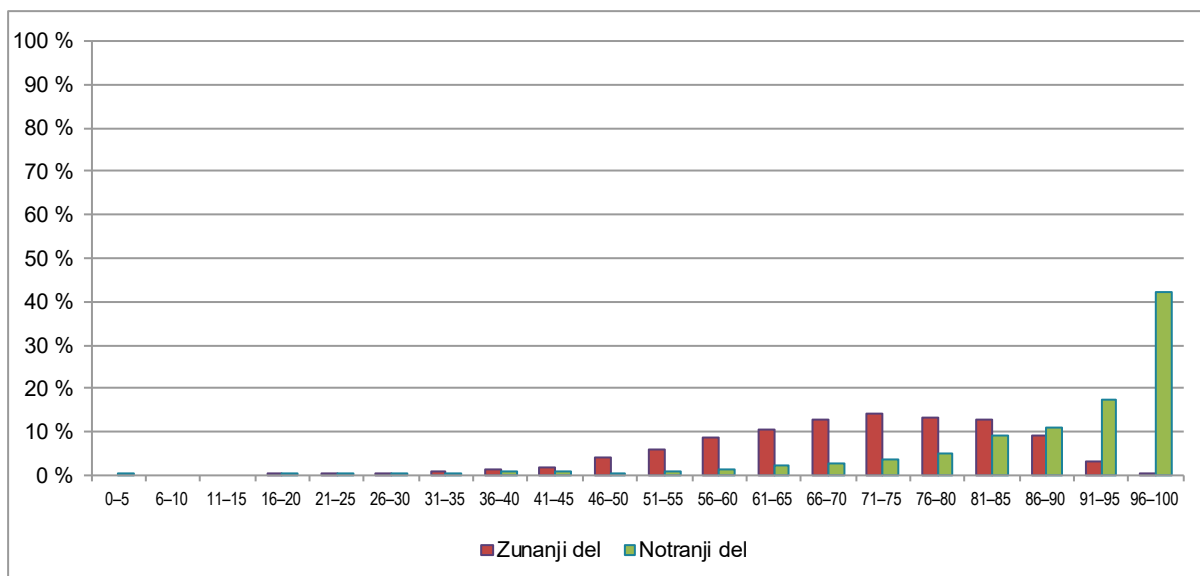
Preglednica 4.1.1: *Osnovni statistični podatki*

	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	1.625	1.625
Povprečno število odstotnih točk	56,02	17,93
Standardni odklon odstotnih točk	10,80	3,10
Maksimalno število odstotnih točk	77,50	20,00
Povprečna težavnost	0,70	0,90

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2023.

Preglednica 4.1.2: *Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita*

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	1 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	0 %	0 %
31–35	1 %	0 %
36–40	1 %	1 %
41–45	2 %	1 %
46–50	4 %	1 %
51–55	6 %	1 %
56–60	9 %	1 %
61–65	11 %	2 %
66–70	13 %	3 %
71–75	14 %	4 %
76–80	13 %	5 %
81–85	13 %	9 %
86–90	9 %	11 %
91–95	3 %	18 %
96–100	1 %	42 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center, 2023

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz psihologije v spomladanskem izpitnem roku SM 2023.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2A	Izpitna pola 2B	Seminarska naloga
Število kandidatov	1.625	1.625	1.625	1.625
Povprečno število odstotnih točk	23,79	11,36	20,84	17,93
Standardni odklon odstotnih točk	6,33	1,50	4,86	3,10
Maksimalno število odstotnih točk	36,00	14,00	30,00	20,00
Povprečna težavnost	0,66	0,81	0,69	0,90

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Izpitna pola 1

Izpitna pola 1 vsebuje štiri strukturirane naloge, izmed katerih kandidati izberejo tri. Naloge se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so bila tokrat:

1. naloga: stopnje znanstvenega spoznavanja in raziskovalne tehnike, ponazoritev raziskovalnih tehnik in pojasnitev izbire, primerjava raziskovalnih tehnik;
2. naloga: strategije reševanja miselnih problemov, ponazoritev strategij reševanja miselnih problemov, vpliv psiholoških dejavnikov na reševanje miselnih problemov;
3. naloga: značilnosti spoprijemanja z obremenilnimi situacijami, ponazoritev konstruktivnih strategij soočanja, dejavniki, ki vplivajo na nekonstruktivno soočanje;
4. naloga: primarna socializacija, psihološke funkcije družine, vpliv vzgojnih stilov na uresničitev psiholoških funkcij družine.

Statistični podatki (% izbire naloge, povprečno število doseženih točk pri nalogi, indeksi težavnosti, diskriminativnosti in objektivnosti) so v nadaljevanju prikazani ločeno po izpitnih polah in za seminarso nalogo.

Preglednica 4.3.1: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 1

Naloga	N (1.625)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	1.111	68,4 %	7,97	0,66	0,52	0,85
2	1.388	85,4 %	8,91	0,74	0,58	0,81
3	1.416	87,1 %	7,83	0,65	0,53	0,66
4	960	59,1 %	6,61	0,55	0,60	0,84

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- kandidati so v prvi izpitni poli različno pogosto izbirali posamezne naloge, odstotki izbire so pri treh nalogah precej podobni, četrta naloga pa v tem bolj odstopa. Največkrat so izbrali 3. nalogo (87,1 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na soočanje z obremenilnimi situacijami. Naloga je bila po težavnosti srednje težka (IT = 0,65), glede na preostale naloge v tej izpitni poli pa se ni bistveno razlikovala od njih (IT so med 0,55 in 0,74). Diskriminativnost naloge je skoraj najnižja od vseh v prvi izpitni poli (ID = 0,53; najnižja diskriminativnost je 0,51). Povprečno število točk je 7,97;
- na drugem mestu po pogostosti izbire je bila 2. naloga (85,4 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na strategije reševanja miselnih problemov. Težavnost naloge je bila od vseh nalog v izpitni poli največja (0,74), povprečno število doseženih točk pa je 8,91;
- na tretjem mestu po pogostosti izbire je bila 1. naloga (68,4 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša na stopnje znanstvenega spoznanja in raziskovalne tehnike. Tudi ta naloga je po težavnosti podobna drugim nalogam (IT = 0,66) in je ustrezno diskriminativna (ID = 0,52). Doseženo povprečno število točk je 9,97;
- najmanjkrat so kandidati v prvi izpitni poli izbrali 4. nalogo (59,1 % kandidatov), ki se vsebinsko nanaša proces socializacije in psihološke funkcije družine. Po težavnosti je bila naloga najtežja (IT = 0,55) in tudi najbolj diskriminativna (ID = 0,60). Povprečno število doseženih točk je najnižje od vseh štirih nalog (6,61 točke);
- ujemanje med ocenjevalci (glede na indeks objektivnosti) je pri 1., 2. in 4. nalogi v prvi izpitni poli visoko (IO se giblje od 0,81 do 0,85), odstopa le 3. naloga, pri kateri je indeks objektivnosti 0,66.

Izpitna pola 2A

Izpitna pola 2A vsebuje 14 vprašanj izbirnega tipa, kandidati rešujejo vse naloge, pri vsaki pa izbirajo med štirimi možnimi odgovori. Odgovorov na ta vprašanja ne vrednotijo zunanji ocenjevalci. Vsaka naloga je ovrednotena z 1 točko. Vprašanja nalog se nanašajo na vsa vsebinska področja, kot jih opredeljuje predmetni izpitni katalog za psihologijo.

Povprečno število absolutnih točk je 11,36 (lani: 11,89) od 14 možnih, povprečni indeks težavnosti (če gledamo vseh 14 nalog skupaj) je 0,81 (lani: 0,85), kar pomeni zelo podoben rezultat kot v lanskem letu. Indeks težavnosti pri posameznih nalogah je povsod razen pri 12. nalogi nad vrednostjo 0,61, torej so naloge zmeroma težke do razmeroma lahke.

Za kandidate so bile najlažje 5., 8. in 11. naloga, pri katerih je bil IT 0,98. Naloge se nanašajo na razlikovanje med afekti in razpoloženji, senzorne pragove in poznavanje polov v Eysenckovi teoriji osebnosti.

Edina razmeroma težka naloga je bila naloga 12, kjer je indeks težavnosti 0,25. Naloga je zahtevala poznavanje izraza mentalna starost posameznika. Prav tako je pri tej nalogi najvišji indeks diskriminativnosti (0,27), kar pomeni, da naloga tudi ustrezno diferencira kandidate glede na uspešnost pri celotnem izpitu. Na splošno izbirni tip nalog omogoča kandidatom prepoznati pravilen odgovor, tistim brez znanja pa tudi možnost ugibanja. Dokaj nizki indeksi diskriminativnosti nakazujejo, da te naloge slabo ločujejo kandidate glede na uspešnost pri celotnem izpitu.

Preglednica 4.3.2 prikazuje osnovne statistične podatke referenčne skupine SM za izpitno polo 2A.

Preglednica 4.3.2: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2A

Naloga	IT	ID
1	0,93	0,19
2	0,92	0,24
3	0,91	0,23
4	0,61	-0,07
5	0,98	0,14
6	0,72	0,18
7	0,89	0,13
8	0,98	0,18
9	0,80	0,27
10	0,63	0,26
11	0,98	0,08
12	0,25	0,20
13	0,93	0,11
14	0,83	0,17

Izpitna pola 2B

Izpitna pola 2B vključuje štiri naloge esejskega tipa, od katerih kandidati izberejo dve. Največje možno število točk, ki je pridobljeno iz odgovorov na posamezne dele strukturiranega eseja, je 14, kandidat pa lahko pridobi še dodatno točko za notranjo zgradbo eseja (skupaj torej 15 možnih točk).

Izpitna pola 2B vključuje strukturirane eseje, ki se nanašajo na različna tematska področja. Ta področja so tokrat bila:

1. naloga: hierarhija potreb po Maslowu, vedenje, ki je/ni v skladu s hierarhijo, pojasnitve koristnosti poznavanja hierarhije potreb in uresničitve najvišje potrebe;
2. naloga: raziskava z malim Albertom, oblike učenja čustev, dejavniki, ki vplivajo na doživljanje in izražanje čustev;
3. naloga: disocialno in agresivno vedenje, vedenjska in frustracijska razlaga agresivnega vedenja, načini preprečevanja razvoja disocialnega vedenja;
4. naloga: področja samopodobe, pozitivna in negativna samopodoba, vpliv različnih dejavnikov na oblikovanje samopodobe.

Preglednici 4.3.3 in 4.3.4 prikazujeta osnovne statistične podatke za posamezne naloge in statistične podatke za posamezne postavke na treh ravneh zahtevnosti znanja.

Preglednica 4.3.3: Osnovni statistični podatki za izpitno polo 2B

Naloga	N (1.625)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativno sti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1	1.089	64,5 %	9,76	0,65	0,58	0,54
2	922	56,7 %	9,92	0,66	0,52	0,53
3	387	23,8 %	11,20	0,75	0,67	0,73
4	852	52,4 %	11,44	0,76	0,56	0,72

Iz statističnih podatkov je razvidno sledeče:

- največ kandidatov (64,5 %) je izbralo 1. nalogo (hierarhija potreb po Maslowu). Po pogostosti izbire je sledila 2. naloga (raziskava z dečkom Albertom, oblike učenja čustev), ki jo je izbralo 56,7 % kandidatov, na tretjem mestu je bila 4. naloga (samopodoba), izbralo jo je 52,4 % kandidatov; najmanj pogosto (23,8 %) so kandidati izbrali 3. nalogo (disocialno in agresivno vedenje);
- glede na indeks težavnosti sta bili 1. in 2. naloga ter 3. in 4. naloga približno enako težke. Najtežja je bila 1. naloga (IT = 0,65), naslednja je bila 2. naloga (IT = 0,66), malce lažji pa sta bili 3. (IT = 0,75) in 4. naloga (IT = 0,76);
- vse štiri naloge tudi dobro razlikujejo med kandidati glede na uspešnost/neuspešnost na celotnem testu (indeks diskriminativnosti se giblje med 0,52 in 0,67). Najvišji indeks diskriminativnosti je pri 3. nalogi, in sicer 0,67, pri drugih treh nalogah pa je ta zelo podoben (od 0,52 do 0,58);
- povprečno število doseženih točk pri nalogah esejskega tipa se giblje med 9,76 (1. naloga) in 11,44 točke (4. naloga) od možnih 15 točk pri posamezni nalogi;
- iz preglednice 4.3.3 je razvidno, da sta 1. in 2. naloga ter 3. in 4. naloga zelo podobni tako po doseženem povprečnem številu točk kot tudi po težavnosti in objektivnosti;
- iz preglednice 4.3.4 je razvidno, da je v okviru vsake posamezne naloge znotraj posameznih postavk oz. na različnih ravneh zahtevnosti (znanje, razumevanje/uporaba, sinteza/vrednotenje) težavnost podobna in večinoma optimalna (IT se pri vseh postavkah giblje med 0,63 in 0,85);
- v povprečju je bila za kandidate najlažja postavka sinteze pri 4. nalogi (IT 0,85 kaže, da so kandidati večinoma ustrezno pojasnjevali vpliv različnih oseb na oblikovanje samopodobe). Podobno težavnost je dosegla tudi postavka sinteze pri 3. nalogi (IT = 0,80), kjer so kandidati dobro pojasnjevali načine zmanjševanja nastanka disocialnega vedenja. Najnižji indeks težavnosti in s tem najtežja postavka (IT = 0,63) pa je postavka razumevanja pri 1. nalogi, kjer so kandidati ponazarjali vedenja zdravstvenega delavca, ki potrjuje teorijo, in vedenjem, ki ne potrjuje teorije;
- indeks diskriminativnosti znotraj posameznih postavk se giblje med 0,39 in 0,64, kar kaže na dobro diskriminativnost vseh nalog in tudi postavk;
- objektivnost ocenjevanja je v povprečju ustrezna in se pri večini postavk pri različnih nalogah giblje med 0,37 in 0,76. Najnižje ujemanje med ocenjevalci se je pokazalo pri 2. nalogi pri postavki razumevanje, najvišje ujemanje med ocenjevalci pa pri 4. nalogi pri postavki znanje.

Preglednica 4.3.4: Osnovni statistični podatki za posamezne postavke na različnih ravneh zahtevnosti pri nalogah v izpitni polji 2B

Postavka	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Indeks objektivnosti (IO)
1. znanje	2,99	0,75	0,42	0,43
1. razumevanje	3,13	0,63	0,50	0,55
1. sinteza	3,38	0,68	0,52	0,43
2. znanje	2,77	0,69	0,39	0,65
2. razumevanje	3,55	0,71	0,42	0,37
2. sinteza	3,36	0,67	0,43	0,43
3. znanje	3,14	0,78	0,52	0,63
3. razumevanje	3,70	0,74	0,64	0,72
3. sinteza	3,98	0,80	0,50	0,53
4. znanje	3,09	0,77	0,51	0,76
4. razumevanje	3,63	0,73	0,52	0,61
4. sinteza	4,25	0,85	0,44	0,40

Seminarska naloga

Iz preglednice 4.3.5 je razvidno, da dosegajo kandidati pri seminarski nalogi v povprečju visoko število točk (17,93 točke od možnih 20, lani: 18,11); diskriminativnost je dobra (ID = 0,35), korelacija med oceno seminarske naloge in zunanjim delom izpita pa je nizka oz. blizu zmerne (0,3483).

Preglednica 4.3.5: Osnovni statistični podatki za seminarsko nalogo

	N (1.625)	% izbire	Povprečno štev. točk	Indeks težavnosti (IT)	Indeks diskriminativnosti (ID)	Korelacija med notranjo in zunanjo oceno
Seminarska naloga	1.625	100%	17,93	0,90	0,35	0,3483

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

4.4.1 Strukturirane naloge

1 Prva strukturirana naloga (stopnje znanstvenega spoznavanja, raziskovalne tehnike, primerjave raziskovalnih tehnik).

- 1.1 Kandidati so pogosto neustrezno poimenovali stopnje znanstvenega spoznavanja, med odgovori so namesto raziskovalnih tehnik navajali tudi metode, namesto stopenj spoznavanja so navajali cilje psihologije.
- 1.2 Kandidati pogosto niso izbirali ustreznih raziskovalnih problemov glede na izbrano raziskovalno tehniko.
- 1.3 Kandidati so samo opisovali posamezne raziskovalne tehnike, niso pa jih medsebojno primerjali.

2 Druga strukturirana naloga (poimenovanje in opis strategij reševanja miselnih problemov, ponazoritev strategij reševanja miselnih problemov, vpliv psiholoških dejavnikov na uspešnost reševanja miselnih problemov).

- 2.1 Kandidati so pogosto strategijo vpogleda zamenjevali s procesom ustvarjalnosti.
- 2.2 Kandidati so strategijo vpogleda ponazarjali s procesom ustvarjalnosti (aha učinek) in ga pogosto tudi ponazarjali kot priklic (npr.: »v trenutku se spomni, kjer so njeni ključiči«).
- 2.3 Kandidati so presojali tudi druge dejavnike (ne zgolj psiholoških).

3 Tretja strukturirana naloga (spoprijemanje z obremenilnimi situacijami, ponazoritev konstruktivnega spoprijemanja, dejavniki vplivanja na nekonstruktivno soočanje).

- 3.1 Kandidati so pogosto slabo opisovali značilnosti konstruktivnega in nekonstruktivnega spoprijemanja.
- 3.2 Kandidati so namesto načinov konstruktivnega spoprijemanja z duševnimi obremenitvami navajali značilnosti osebnostne čvrstosti ali čustvene zrelosti.
- 3.3 Kandidati so opisovali obrambne mehanizme ali druge načine nekonstruktivnega spoprijemanja, ne pa vplivov na to, da se je Filip odzval nekonstruktivno.

4 Četrta strukturirana naloga (primarna socializacija, psihološke funkcije družine, vzgojni stili in uresničevanje psiholoških funkcij).

- 4.1 Kandidati so pogosto neustrezno poimenovali psihološke funkcije družine.
- 4.2 Kandidat so zamenjevali avtoritarni in avtoritativni vzgojni stil ter s primerom ponazarjali vedenje Špele in Jake glede na vzgojni stil v njunih družinah.
- 4.3 Kandidati so tudi tu zamenjevali avtoritarni in avtoritativni vzgojni stil ter posledično neustrezno pojasnjevali uresničenost psiholoških funkcij družine.

4.4.2 Strukturirani eseji

Prvi strukturirani esej (značilnosti osnovnih in višjih potreb v Maslowi hierarhiji, primer vedenja, ki potrjuje, in primer vedenja, ki ne potrjuje hierarhije potreb po Maslowu, koristnost poznavanja Maslowe hierarhije in uresničevanje najvišje potrebe).

Na ravni znanja kandidati niso opisovali značilnosti nižjih in višjih potreb, pač pa so navajali potrebe, namesto značilnosti nižjih so opisovali le fiziološke potrebe. Na ravni razumevanja in uporabe so kandidati pomanjkljivo ponazarjali predvsem vedenje, ki ne potrjuje hierarhije potreb. Na ravni sinteze/vrednotenja so pojasnjevali zelo na splošno in zdravorazumsko.

Drugi strukturirani esej (raziskava z dečkom Albertom, oblike učenja čustev, dejavniki, ki vplivajo na doživljane in/ali izražanje čustev).

Kandidati so na ravni znanja pomanjkljivo opisovali potek raziskave z dečkom Albertom, zamenjujejo pogojni in brezpogojni dražljaj. Na ravni razumevanja in uporabe so kandidati poenostavljeno ponazarjali oblike učenja čustev in neustrezno ponazarjali instrumentalno pogojevanje. Na ravni sinteze/vrednotenja pa so kandidati presojali in pojasnjevali vpliv dejavnikov učenja in ne drugih dejavnikov (poleg učenja).

Tretji strukturirani esej (disocialno in agresivno vedenje, vedenjska in frustracijska razlaga agresivnega vedenja, načini preprečevanja nastanka agresivnega vedenja).

Na ravni znanja so kandidati pomanjkljivo opredeljevali disocialno in agresivno vedenje. Na ravni razumevanja in uporabe so pomanjkljivo razlagali nastanek agresivnega vedenja s pomočjo vedenjske in frustracijske razlage. Na ravni sinteze/vrednotenja so samo navajali načine, ki pa jih niso pojasnili.

Četrti strukturirani esej (področja samopodobe, primeri posameznika s pozitivno in posameznika z negativno samopodobo, vplivi na oblikovanje samopodobe).

Kandidati so na ravni znanja pogosto opisovali dejstva, ne pa samopodobe. Tudi na ravni razumevanja in uporabe so samopodobo ponazorili z vedenjem ali drugimi okoliščinami, ne pa z mnenjem ali presojo posameznika o sebi. Na ravni sinteze/vrednotenja so podajali podobne načine spodbujanja za oblikovanje pozitivne samopodobe tako za sošolce in učitelje, kot tudi to, kar posameznik lahko stori sam.

4.5 Mnenje zunanjih ocenjevalcev o nalogah in vprašanjih v izpitnih polah

Zunanji ocenjevalci so prek vprašalnikov posredovali mnenje o nalogah in vprašanjih. Večina (83 %) jih je ocenila, da so bile naloge ustrezno sestavljene. Bilo je le nekaj pripomb posameznih ocenjevalcev h kakšnemu delu posamezne naloge, tako sta npr. dva ocenjevalca ocenila, da so nekateri deli nalog preobsežni (npr. primeri mladostnikov z negativno/pozitivno samopodobo) in nestrokovno sestavljeni (npr.: neustrezna izbira zdravstvenega delavca v primeru ponazoritve vedenja). Da so naloge pretežke, je menilo šest ocenjevalcev, vendar je vsak od njih izpostavil drugo nalogo, hkrati pa so trije ocenjevalci naloge označili kot prelahke. Nekaj pripomb je bilo tudi na navodila za ocenjevanje (npr. upoštevanje samo v učbeniku navedenih področij samopodobe) in na nekatere naloge, ki omogočajo zdravorazumske odgovore, ki ne izražajo zadostnega strokovnega znanja. Sicer pa je bilo nekaj pripomb tudi na povečanje uporabe konceptnih listov, kar pomeni, da kandidati slabše strukturirajo svoje odgovore. Nekaj ocenjevalcev pa je izrazilo zadovoljstvo tako z nalogami kot tudi navodili za ocenjevanje.

Zunanji ocenjevalci so na petstopenjski lestvici ocenili sestavo izpitnih pol ter *Navodil za ocenjevanje*. Ocene so razvidne iz preglednice 4.5.1.

Preglednica 4.5.1: *Prikaz ocen ocenjevalcev glede sestave izpitnih pol in Navodil za ocenjevanje*

Kriterij	Povprečna ocena
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 1	4,50
Sestava, strokovna in vsebinska ustreznost, tehnična izvedba izpitne pole 2	4,40
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 1	4,10
Sestava navodil za ocenjevanje izpitne pole 2	4,10

Večina ocenjevalcev je kakovost strokovne in vsebinske ustreznosti ter tehnične izvedbe vprašanj obeh izpitnih pol ocenila kot prav dobro ali odlično.

Prav tako so ocenjevalci v povprečju visoko ocenili ustreznost sestave navodil za ocenjevanje za obe izpitni poli, saj je večina ocen tudi tu prav dobro ali odlično. Ocenjevalci pa ugotavljajo še, da kandidati najslabše obvladajo ravni znanja, kar pojasnjujejo kot posledico nižje doslednosti pri poimenovanju, opredelitvah ipd.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je pisni izpit iz izbirnega predmeta psihologija potekal v torek, 30. maja 2023. Med pisanjem izpita ni bilo posebnosti.

Število vseh kandidatov, ki so opravljali pisni izpit iz psihologije, je bilo 1.776 (vsi kandidati splošne mature brez kandidatov poklicne mature). Kandidatov referenčne skupine, ki jo sestavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in kandidatov poklicne mature), pa je bilo 1.625.

Pisni izpit iz psihologije na splošni maturi 2023 smo ocenili elektronsko. Člani DPK SM za psihologijo smo se doma pripravljali na moderacijo od petka, 2. junija, ko so nam bile prek spletnega programa dostopne vzorčne izpitne pole. Vsak od članov DPK SM za psihologijo je sam pregledoval izdelke kandidatov in pripravjal predloge izpitnih pol za standardizacijo. Nato smo se v vnaprej dogovorjenih parih uskladili za ožjo izbiro posameznih standardizacijskih izpitnih pol. Skupno srečanje članov komisije smo imeli v ponedeljek, 5. junija, ko smo dokončno določili naloge za standardizacijo in izvedli moderacijo *Navodil za ocenjevanje* izpitnega gradiva. Ker je bilo lani veliko pozitivnih odzivov zunanjih ocenjevalcev na razlago *Navodil za ocenjevanje* na daljavo, smo tudi letos to srečanje izvedli v sredo, 7. junija, prek MS Teams. Po razlagi navodil se je še istega dne začelo ocenjevanje. Dan po pisanju maturitetnega izpita iz psihologije so bile izpitne pole ocenjevalcem dostopne na vpogled v spletni aplikaciji eRic, moderirana *Navodila za ocenjevanje* pa so bila ocenjevalcem dostopna v programu RM Assessor, v katerem je pozneje potekalo tudi ocenjevanje. Ocenjevanje se je zaključilo v nedeljo, 18. junija.

Pri ocenjevanju je sodelovalo 37 zunanjih ocenjevalcev in pet članic DPK SM. Poleg glavne ocenjevalke je za potek ocenjevanja skrbelo pet pomočnic glavne ocenjevalke (PGO), vsaka od njih je bila posebej zadolžena za pomoč skupini šestih ali sedmih ocenjevalcev.

V spomladanskem izpitnem roku je vsak ocenjevalec ocenil približno 94 kompletov izpitnih pol (IP1 in IP2B). Zelo dobro se je ponovno izkazala poenostavitev v programu, da prvo in drugo ocenjevanje nista ločena, ampak so bile izpitne pole, ki jih je moral oceniti vsak ocenjevalec, združene na enem seznamu.

Med 21. in 25. junijem 2023 smo izvedli še kontrolno ocenjevanje tistih izpitnih pol, kjer je bilo razhajanje dveh ocenjevalcev za več kakor 20 % ocene celotne izpitne pole.

Izpitnih pol za kontrolno ocenjevanje je bilo skupaj 299, kar je kar precej več kot lani (154). Podobno kot v prejšnjih letih, pa je tudi letos velika razlika v številu kontrolnih ocenjevanj IP1 (58) in IP2B (241). Prav tako smo kontrolno ocenili 14 (lani: 18) izpitnih pol tistih kandidatov, ki so po določitvi mej za ocene dosegli 1 oz. 2 odstotni točki pod mejo za zadostno oceno.

V zvezi z izpeljavo izpita splošne mature iz psihologije in izvedbo ocenjevanja izpitnih pol v letu 2023 ugotavljamo sledeče:

- v zvezi s tiskom izpitnih pol ni bilo nepravilnosti;
- v zvezi s tiskom *Navodil za ocenjevanje* ni bilo opaziti nepravilnosti;
- oblika točkovnika je bila ustrezna in pregledna za ocenjevalce;
- med potekom izpita splošne mature iz psihologije na posameznih šolah ni bilo zabeleženih posebnosti;
- delo zunanjih ocenjevalcev je bilo izvedeno korektno.

Ponovno ugotavljamo, da se je, podobno kot prejšnja leta, tudi letos elektronsko ocenjevanje izkazalo za zelo pozitivno, za ocenjevalce je prijetnejše in preglednejše od klasičnega ocenjevanja.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Po razglasitvi rezultatov spomladanskega roka splošne mature 2023 je lahko vsak kandidat pogledal v svoje izpitne pole pri vseh predmetih prek spletnega programa. Pri psihologiji je nato ugovor na oceno vložilo skupaj 73 kandidatov, kar je skoraj polovica več kot lani (takrat je bilo ugovorov 42) in hkrati podobno kot pred dvema letoma. Izmed vseh vloženih ugovorov so trije kandidati podali ugovor tudi na izračun ocene. Izvedenski pregled je opravilo pet izvedencev.

Preglednica 5.2.1: *Statistični prikaz podatkov o vpogledih in ugovorih*

Skupno število ugovorov	Štev. ugovorov na oceno	Štev. ugovorov na izračun ocene	Sprememba vsote točk	Povprečna sprememba % točk	Povprečna sprememba točk. ocene	Sprememba ocene
73	73	3	28	1,11	0,26	19

Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 28 kandidatih spremenila vsota števila točk, ocena pa pri 19 kandidatih (lani pri 11 kandidatih). Do spremembe ocene je prišlo pri tistih kandidatih, pri katerih je do višje ocene manjkalo majhno število točk, saj je povprečna sprememba točk le 1,11. V primerjavi z lanskimi podatki je letos ugovor na oceno vložilo precej več kandidatov, zato je razumljivo, da je tudi sprememb vsote točk in sprememb ocene več kot lani.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

V spomladanskem izpitnem roku splošne mature je izpit iz psihologije opravljalo 1.947 vseh kandidatov (od tega 1.776 kandidatov SM in 171 kandidatov PM). Kandidatov, ki so prvič v celoti opravljali splošno maturo iz psihologije (t. i. referenčna skupina SM), je bilo 1.625 (lani: 1.619). Povprečni uspeh kandidatov je bil nekoliko nižji kot lani. Letos so kandidati referenčne skupine v povprečju dosegli 73,95 točke (lani: 75,66). Povprečna ocena pri predmetu je bila nekoliko nižja (3,60) kot lani (3,73). V primerjavi z lanskim letom je bil letos nekoliko višji odstotek neuspešnih kandidatov referenčne skupine SM (2,40 %; lani: 2,04 %). Povprečno število odstotnih točk pri zunanjem delu izpita je bilo letos nižje kot lani (letos: 56,02; lani: 57,56).

Povprečna težavnost zunanjega dela izpita (0,70) je podobna lani (0,72). Kandidati so bili manj uspešni kot lani na izpitni poli 1 (strukturirane naloge), povprečni rezultat je bil 23,79 točke (lani: 25,69) od 36 možnih. Na izpitni poli 2A (naloge izbirnega tipa) je bil povprečni rezultat letos nekoliko nižji (11,36 točke; lani: 11,89 od 14 možnih). Na izpitni poli 2B (strukturirani eseji) je bil povprečni rezultat nekoliko višji kot lani (20,84 točke; lani: 19,96 od 30 možnih).

Določanje mej med ocenami je potekalo na podlagi statistične analize razporeditve po doseženih točkah in na podlagi vsebinske analize odgovorov kandidatov, zlasti pri mejnih točkah. Letos so meje za vse ocene ostale enake kot lani.

Povprečno število odstotnih točk pri notranjem izpitu je podobno kot lani (17,93; lani: 18,11 točke od 20 možnih); indeks težavnosti kaže na nizko težavnost tega dela izpita (0,90). Notranji izpit se nanaša na izdelovanje empirične seminarske naloge, ki jo kandidati izberejo samostojno, v skladu s svojimi interesi, zato verjetno vanjo vložijo več truda kakor v učenje za zunanji izpit. Za izdelavo naloge imajo med šolskim letom na razpolago dovolj časa, nudena jim je tudi mentorjeva pomoč.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

V izpitnih polah smo pri sestavi nalog upoštevali enakovredno zastopanost taksonomskih stopenj pri strukturiranih nalogah, nekoliko višji delež nalog na ravni znanja pri nalogah izbirnega tipa ter višji delež ravni razumevanja in uporabe ter sinteze in vrednotenja pri strukturiranih esejih. Večina ocenjevalcev je ocenila kakovost strokovne in vsebinske ustreznosti ter tehnične izvedbe vprašanj obeh izpitnih pol kot prav dobro ali odlično. Prav tako so ocenjevalci v povprečju visoko ocenili ustreznost sestave navodil za ocenjevanje za obe izpitni poli, saj je večina ocen prav dobro ali odlično. Ocenjevalci pa ugotavljajo tudi, da kandidati najslabše obvladajo ravni znanja.

6.3 Druge ugotovitve

Ocenjevanje je potekalo brez posebnosti, delo zunanjih ocenjevalcev ocenjujemo kot korektno izvedeno. Število kontrolnih ocenjevanj je bilo letos večje kot lani (299). Kontrolno smo ocenili tudi izpitne pole kandidatov, ki so po določitvi mej med ocenami dosegli 1 oz. 2 točki pod mejo za pozitivno oceno, teh izpitnih pol je bilo 14 (lani 18). Število ugovorov na ocene je bilo letos precej višje kot lani (letos 73,

lani 42). Po opravljenih izvedenskih pregledih izpitnih nalog se je letos pri 28 kandidatih spremenila vsota števila točk, ocena se je spremenila 19 kandidatom.